

Kommittédirektiv

En framtida administration av vissa
fiskefrågor

Dir.
2009:100

Beslut vid regeringssammanträde den 29 oktober 2009

Sammanfattning

En särskild utredare ska lämna förslag till en framtida organisering av de verksamheter inom Fiskeriverket som inte ska föras över till den nya myndigheten för havs- och vattenmiljöfrågor och som bör utföras av en förvaltningsmyndighet. Eftersom regeringen anser att antalet myndigheter inte ska öka är syftet att verksamheterna ska ges en lämplig organisatorisk hemvist inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 februari 2010.

Utredningsbehovet

Utredningen av en myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor

I propositionen En sammanhållen svensk havspolitik (prop. 2008/09:170, bet. 2008/09:MJU29, rskr. 2008/09:299) konstaterade regeringen att det finns behov av en central förvaltningsmyndighet som bör tilldelas ansvaret för havs- och vattenmiljöfrågor. Den 10 september 2009 beslutade regeringen att en särskild utredare ska lämna förslag till vilka verksamheter inom i första hand Naturvårdsverkets, Fiskeriverkets och de fem vattenmyndigheternas ansvarsområde som ska ingå i den nya myndigheten för havs- och vattenmiljöfrågor (dir. 2009:64). Enligt de direktiven ska utredaren lämna förslag till myndighetens

verksamhet, ansvarsområden och regionala förankring, beskriva formerna för samordning och samverkan med andra myndigheter samt redovisa behovet av och föreslå nödvändiga författningsändringar. Myndigheten ska kunna inleda sin verksamhet den 1 januari 2011. I direktiven anger regeringen att antalet myndigheter inte ska öka och att regeringens utgångspunkt är att Fiskeriverket ska upphöra i och med att den nya myndigheten bildas. Utredaren ska bl.a. ta ställning till hur avgränsning ska ske till arbetet med fiskeriförvaltningen, fiskerikontrollens genomförande, vattenbrukets utveckling och fiskeprogrammets genomförande. Uppdraget ska redovisas senast den 1 februari 2010.

Fiskeriverkets verksamhet

Fiskeriverket är förvaltningsmyndighet för bevarande och nyttjande av fiskresurserna och verket bedriver ett omfattande arbete såväl nationellt som inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken (GFP). Myndigheten har ett samlat ansvar, sektorsansvar, för miljöfrågor med anknytning till myndighetens verksamhetsområde. Myndigheten ska inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga parter.

I ansvaret ligger att verka för ett rikt och varierat fiskbestånd, en ekologiskt hållbar förvaltning av fiskresurserna samt ett ekologiskt hållbart och miljöanpassat fiske och vattenbruk. Det inkluderar att verket ska följa och utvärdera såväl fiskresursernas som fiskerinäringens tillstånd och utveckling, bl.a. genom att främja och bedriva utvecklingsverksamhet. Här ingår även att medverka till att stärka fisketurismen samt öka allmänhetens fiskemöjligheter. Vidare ska myndigheten medverka i Sveriges strävan att nå den gemensamma fiskeripolitikens mål genom att bistå och medverka i arbetet med internationella fiskefrågor och förhandlingar. Myndigheten har ett särskilt sektorsansvar för miljömålsarbetet, det övergripande ansvaret för fiskerikontrollen och ska medverka i främjandet av regional tillväxt.

Fiskeriverket hade en omslutning på 287 216 000 kronor under år 2008. Av detta uppgick intäkter av anslag till ca 168 miljoner kronor. Antal anställda var 369 personer vid utgången av år 2008. Verket har sitt huvudkontor i Göteborg samt verksamhet på ett antal platser i landet; Lysekil, Karlskrona, Drottningholm, Örebro, Älvkarleby, Öregrund, Simpevarp och Ringhals. Myndigheten är organiserad i tre avdelningar; avdelningen för forskning och utveckling, avdelningen för resursförvaltning samt avdelningen för fiskerikontroll.

Forsknings- och utvecklingsarbetet på Fiskeriverket är inriktad mot att förbättra kunskaperna om fiskbestånd, fiskeriteknik och fiskets miljöeffekter såväl i havet som i sötvatten. I det ingår att samla in data om fiskbestånd och miljö, beräkna fiskresursernas storlek och hur de påverkas av fisket. Andra viktiga uppgifter är att utveckla nya, selektiva och mer miljövänliga fiskeredskap och verka för restaureringen av fiskens naturliga livsmiljöer. En betydande del av forskningen berör verkets arbete med de svenska miljökvalitetsmålen. Verket bedriver även avelsarbete och producerar rom och sättfisk, samt håller en genbank och tillhandahåller resurser för experimentell forskningsverksamhet kring vattenbruk. Betydande delar av avdelningens verksamhet utförs av och vid myndighetens havsfiskelaboratorium, sötvattenslaboratorium, kustlaboratorium och två fiskeriförsöksstationer.

Avdelningen för resursförvaltning arbetar med regleringen av fisket för att uppnå en balans i nyttjandet av de svenska fiskeresurserna. Avdelningen tar fram underlag för svenska ställningstaganden inom EU i frågor om fiskekvoter och tekniska regleringar och medverkar vid utformandet av långsiktiga förvaltningsplaner för att säkerställa ett ekologiskt uthålligt fiske. Verket utformar även det nationella regelverket, främst för kustvatten och insjöar, genom bl.a. redskapsbestämmelser, fredningstider och minimimått för såväl yrkesfiske som fritidsfiske samt är ansvarigt för administration och beviljande av de licenser och fartygstillstånd som krävs för att få fiska yrkesmässigt. Andra styrmedel är rådgivning och ekonomiskt stöd till yrkesfiskare, fiskberedningsföretag och vattenbrukare. Inom ramen för Swedmar arbetar myndigheten också med utveckling

av fiske och miljövard i utvecklingsländer och fungerar som stöd i samarbetet mellan EU:s nuvarande medlemsländer och kandidatländer. Till avdelningen för resursförvaltning hör även utredningskontoren som hjälper landets fem miljödomstolar med utredningar kring byggande i vatten och miljöfarlig verksamhet i sjöar, vattendrag och hav.

Fiskeriverket har i dag det övergripande ansvaret för genomförandet av den svenska fiskerikontrollen och bedriver den landbaserade kontrollen. Kustbevakningen ansvarar för fiskerikontrollens genomförande till sjöss och från luften. Avdelningen för fiskerikontroll ansvarar för kvotuppföljning och kontroll av fiskets fångster och landningar samt den officiella statistiken på fiskets område. Genom de uppgifter om fisket som samlas in av avdelningen är det möjligt att spåra den fångst som landas tillbaka till fångstområdet. En viktig del i arbetet är att kontrollera och bedöma rimligheten av de uppgifter om fångster som lämnas in av fiskerinäringen. Med ledning av dessa uppgifter tas bl.a. beslut om att stoppa fisket när den nationella kvoten bedöms vara slut. Genom analyser av fångstuppgifter från såväl verkets som Kustbevakningens kontroller kan fisket övervakas och överträdelser mot gällande regler upptäckas. Fiskeriverket och Kustbevakningen har inrättat ett gemensamt nationellt kompetenscenter (FKC) i syfte att fördjupa och effektivisera fiskerikontrollen. Centret är de båda myndigheternas gemensamma kontaktpunkt för fiskerikontrollssamverkan inom EU.

Fiskeriverket administrerar även anslag för fiskevard samt medel från vattendomar och beslut (villkorsmedel) som används för transfereringar till olika bidragsmottagare, inklusive Fiskeriverket, enligt regeringsbeslut.

Övrig fiskerirelaterad statlig verksamhet

Länsstyrelserna har tilldelade arbetsuppgifter i fråga om fiske. Dessa avser bl.a. tillståndsgivning för vattenbruksverksamhet, vissa besluts- och genomförandeppgifter för fiskeprogrammet, fiskevard och fisketillsyn. För ett ändamålsenligt arbete krävs i dag ett nära samarbete och dialog med Fiskeriverket.

Uppdraget

Regeringen anser att antalet myndigheter inte ska öka. De verksamheter inom Fiskeriverket som inte ska ingå i den nya myndigheten för havs- och vattenmiljöfrågor och som bör utföras av en förvaltningsmyndighet ska därför ges en lämplig organisatorisk hemvist inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde.

Enligt regeringens bedömning är det särskilt viktigt att den kommande organisationen effektivt ska kunna bistå regeringen i genomförandet av och förhandlingarna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken.

Utredaren ska föreslå lämplig organisatorisk hemvist, inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde, för de verksamheter inom Fiskeriverket som inte ska ingå i den nya havs- och vattenmiljömyndigheten, så att målen för verksamheterna kan uppnås samt effektiviteten och möjliga synergieffekter maximeras. Förslaget ska ges efter samråd med utredaren för en ny myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor (dir. 2009:64) i dennes uppdrag att ta ställning till vilka verksamheter inom Fiskeriverket som ska ingå i den nya myndigheten samt hur avgränsning ska ske till arbetet med fiskeriförvaltningen, fiskerikontrollens genomförande, vattenbrukets utveckling och fiskeprogrammets genomförande.

Utredaren ska, efter samråd med utredaren för en ny myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor (dir. 2009:64), föreslå hur mycket anslagsmedel som bör överföras från Fiskeriverkets befintliga förvaltningsanslag avseende de verksamheter som inte ska ingå i den nya myndigheten för havs- och vattenmiljöfrågor.

Utredaren ska beakta Kustbevakningens ansvar för fiskerikontrollens genomförande till sjöss och från luften.

Vidare bör utredaren övergripande analysera konsekvenserna av de föreslagna organisatoriska förändringarna för länsstyrelsernas fiskerilaterade arbete.

Samråd och redovisning av uppdraget

Utredaren ska samråda med Utredningen för en ny myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor (dir. 2009:64). Vidare ska utredaren samråda med utredningen om en fiskevårdsplan (dir. 2007:170) samt med andra berörda myndigheter och organisationer. Vid behov ska utredaren samråda med utredningen Översyn av statlig regional förvaltning m.m. (dir. 2009:62). Utredaren ska hålla berörda centrala arbetstagarorganisationer informerade om arbetet och ge de möjlighet att framföra synpunkter.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 februari 2010.

(Jordbruksdepartementet)